

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

VI. An Cœli per se ab intrinseco: an ab Intelligentia moveantur localiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

RESOLUTIO II.

LXVI. **D**ico 2°. neque cœlum habet animam sensitivam. Probatur, quia anima sensitiva, est etiam vegetativa; sed hanc non habet, ergo nec illam. Deinde in Cœlo, aut astris, nulla apparent organa, aut actus animæ sensitivæ, nisi quis Philosophetur Poëticè & ridiculè, dicatque Cœlum videre per solem quasi per oculum, audire per polos tamquam per aures, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

LXVII. **D**ico 3°. multò minus habet animam rationalem; Probatur quia aliqui esset capax meriti & demeriti, esset in gratia, vel extra, culpâ propriâ, quæ nullus admiserit, unde meriti in Concilio Lateranensi Capit. *summe de summa Trinitate*, inter rationales creaturas, soli Angeli & homines numerantur: denique anima rationalis est etiam sensitiva & vegetativa, & valde multa organa requirit, quæ antea in Cœlo negamus.

LXVIII. Objicies 1°. In scriptura dicuntur cœli laudare Deum, obedire Deo. &c. item Psalmo 135. *qui fecit cœlos in intellectu*, id est, intellectu præditos.

LXIX. Respondeo nihil ex illis sequi, ad primum, cœli dicuntur laudare Deum tantum materialiter, faciendo scilicet id, ad quod à Deo, & ordinati sunt, & constituti, ad secundum dico locum illi Psalms non cum habere sensum, sed hunc genuinum, *Deus in intellectu*, id est divinâ intellectus sui sapientiâ cœlos condidit: vel, Deus cœlestia corpora ita procreavit, tamque rarum ordinem, tantam constantiam & proportionem eorum indidit motibus, ac si ea intellectu prædita fecisset.

RESOLUTIO IV.

LXX. **D**ico 4°. præscindendo ab autoritate V. Synodi supra citatæ (nisi cum Nicephoro loco *materiales* intelligas *rationales*, idque copulatum, cum verbo præcedenti, *animatas & rationales*) verisimilius est secundum Philosophiam naturalem præcisè cœlos esse animatos anima locomotivâ distinctâ à vegetativâ, sensitivâ & rationali, ita senserunt Plato, Pythagoras, & plures antiqui Philosophi è quibus supplicio affectus est Anaxagoras (teste S. Augustino lib. 18. de Civit. c. 41.) quia contrarium docuit: Ptolomæus & vetustiores Astronomi; Philo Iudæus lib. de opificio mundi; Plinius lib. 2°. natural. Histor. cap. 8. Tycho in Epist. ad Rothm. Bodinus lib. 5. Theat. Campanella lib. 1° cap. 13. de sensu, quorum nullus animam cœlis negat, licet plerique vegetativam aut sensitivam, &c. illis concedant, quod supra rejecimus.

LXXI. Probatur, illa quæ in centro suo naturali movent se localiter, supra & infra sunt viventia, sive animata; atqui cœli sunt tales, ergo, &c. major videtur esse Divi Thomæ 4° contra gentes cap. 11°. ubi post Aristotelem ait *viventia sunt, quæ seipsa movent*. nec certè ullus est, qui aviculæ vitam & animam negaret, si in ipsa solum volatum, aliunde certus, quòd ab extrinseco non moveretur deprehenderet: & sic consequenter de serpentibus

super terram, ergo, &c. Probatur minor; quia cœli moventur supra & infra ab intrinseco in centro, sive loco suo naturali, existentes; ut dubio sequenti probabitur, ergo, &c.

LXXII. Confirmatur 1°. vel dicendum motum progressivum ab intrinseco quæ talem non esse actum vitalem, quod dici non potest, alioqui idem dici à fortiori deberet de sensationibus, vegetationibus, &c. vel dicendum cœlorum motum localem ab intrinseco pariter esse actum vitalem, ac per consequens animam in ipsis præsupponere.

LXXIII. Confirmatur 2°. omnis operatio vitalis præsupponit suum principium esse animatum; sed omnis operatio, quæ in nutritivis præsupponit esse introsumptionem alimenti, est vitalis, ut omnes fateri tenentur; ergo motus localis cœlorum præsupponit suum principium esse animatum, sive animam locomotivam: Probatur consequentia, quia motus ille in nutritivis ex se præsupponit introsumptionem alimenti.

LXXIV. Objicies 1° ex D. Fromondo loco suppositione primâ citato, potentia locomotiva animalis non est sine nutritiva, quæ spiritus naturales ei fabricat, quibus tamquam instrumentis membra sua movet: sic enim omnium animalium motus progressivos exerceri videmus; ergo, &c.

LXXV. Respondeo negando consequentiam; quia ex antecedenti ut summum concluditur in cœlis non esse potentiam locomotivam similem illi, quæ est in animalibus; non verò nullam esse vitalem; quia, ut vel in Angelis patet, potentia locomotiva ut sic non habet conjunctam nutritivam, imò corpora gloriosa independentem ab ulla nutritione naturaliter ab intrinseco locomovebuntur.

LXXVI. Objicies 2° ex P. Comptono nullum est vitæ vestigium in cœlis, unde gratis, & sine ullo fundamento, vitam iis quis tribuerit. Conf. aliqui pari quis ratione dixerit aërem vivere: sicut autem hoc asserere esset divinare, ita & illud.

LXXVII. Respondeo in illis omnino apparere vestigia animæ locomotivæ, quam solum adstruimus; non verò vegetativæ aut sensitivæ, quam illis omnino negamus.

LXXVIII. Ad Confirmationem, nullus concedit aëri motum ab intrinseco in loco suo naturali, uti cœlis plures supra citati.

D V B I V M .VI.

An Cæli per se ab intrinseco: an ab intelligentiis moveantur localiter.

LXXIX. **A**nte Resolutionem Suppono sententiam affirmativam pro 1^a parte non nisi temerè à nonnullis temerariam censeri; quia in primis varii celebres authores eam defendunt: ac imprimis August. & Hieron. dubio præcedenti citati: Suarez Metaph. Disput. 29. sect. 1^a. & P. Fromond. de Anima lib. 1°. c. 1°. art. 8°. dubii hærent, an non animâ, aut à virtute intrinseca, sicut lapis à sua intrinseca gravitate moveantur. Valentia autem 1. parte Disput. 4. p. 1^a. Vasquez etiam 1^a. parte Disput. 178. cap. 1°. Raynaudus suæ Theologiæ naturalis dist. 2^a. quest. 1^a. art. 10. & multi alii docent efficaciter non probari dari Angelos ex motu cœlorum; quia ab intrinseco moveri possunt, eam autem in terminis tenent

nent Gabriël in 2um dist. 14. quæst. unicâ art. 3°.
dub. 2°. Vallaſius contrav. 11. & 26. Albertus à
Saxonia 8. Phyc. quæst. ultimâ. Guilielmus Pari-
ſienſis parte 2^a. cap. 152. Camerarius Diſp. 25.
Telles hîc, &c. Hoc ſuppoſito, ſit

R E S O L U T I O I.

LXXX. **D**Ico 1°. spectatâ præcisè autoritate communi, & suadente non nihil ratione, probabilius videtur cœlum moveri ab Angelo.

lxxxi. Probatur 1°. ab authoritate communi.
est apertè Aristotelis 8°. *Physic.* cap. 6°. & 12°.
Metaph. textu 43°. est etiam D. Thomæ variis lo-
cis, ac imprimis opuscul. 10°. art. 3°. ita dicentis, *sed*
caelestia corpora à spirituali creatura moveri à nemine
authorum, vel Physicorum, negatum legisse me meminì,
deinde de potentia quæst. 6^a. art. 3°. in corpore
de Angelis loquens dicit, *fidei sententia est, quòd non*
solum corpora caelestia suo imperio moveant localiter, sed
etiam alia corpora Deo ordinante.

LXXXIII. Eandem quoque sententiam sequitur Bonaventura in 2um diff. 14^a. q. 2^a. art. 3°. quam fidei inprimis & rationi consentaneam vocat, ubi referens quosdam affertentes celos moveri à propria forma, & ut videtur intelligere mediante luce, dicit eos tandem eo debere recurrere, ut Deus illam formam peculiari influxu juvet; quare oppositam tamquam opinionem Magistrorum, tam in Philosophia, quam in Theologia, amplectitur.

LXXXIII. Confirmatur, in eandem opinionem
abierunt SS. Patres, Dionysius cap. 5°. cœlestis
hierarchiæ, S. Augustinus 3°. de Trinitate cap. 4°.
ubi dicit sicut inferiora corpora per superiora, ita supe-
riora per spiritum vitæ quodam ordine regi.

LXXXIV. Adde pro eadem facere illud Tob 9°.
sub quo currantur, qui portant orbem, id est Angeli,
 qui suo nutu cælestem mundum circumvehunt, uti
 est quorundam interpretatio; ex quibus omnibus
 sic infero, ergo spectatâ præcisè authoritate, pro-
 babilius est cælum moveri ab Angelo. rationes,
 quæ id nonnihil suadent, obijciuntur contra se-
 quentem Resolutionem.

R E S O L U T I O II.

LXXXV. **D**ico 2°. spectatâ præcisè ratione, lon-
 gè probabilius est cœlos moveri ab
 intrinseco.

Probatur à causa libera, cum necessario moveantur, eos moveri non expedit; & aliunde ipsos moveri ab intrinseco non repugnat, ergo, &c.

LXXXVI. Confirmatur 1°. aliqui non est cur similiter non dicam lapidem in centrum à Deo aut Angelis moveri, item motum progressivum animalium, ab illis & non ab animabus intrinsecis esse; si enim propter experientiam, motus illi tanquam ab intrinsicco sese moventibus tribuatur, quidni & cœlis? ergo, &c.

LXXXVII. Confirmatur 2°. quia scriptura magis
nostræ sententiæ favet, quàm oppositæ, quia Iosue
1°. datur soli & lunæ imperium ne moveant se, non
autem Angelis ne solem & lunam moveant, quod
alioqui fieret: locus verò ex Iob 9°. *sub quo curvan-
tur, qui portant orbem, quem adversarii pro se citant*
melius de primis huius mûdi inferioris Monarchis
cum Beda, Dydimò, Cajetano, Symmacho, Pag-
nino, Vatablo & aliis intelligitur quàm de Angelis.
S. Thom. autem q. 9. de potentia ar. 3°. dicens, *fi-
dei autem sententia est, quod non solum Angeli corpora*
R. P. Francisci Bonæ Spei Physica.

R. P. Francisci Bonæ Spei Physica.

caelestia suo imperio movent localiter, sed etiam alia corpora, Deo ordinante & permittente: solum commendat Angelorum auctoritatem & superioritatem ad illa corpora sibi subiecta, quoad motum enim illis subiecit *Deus orbem terræ*. per quod actio terrenorum ad intrinsecum non impeditur, ut patet, ergo, &c.

LXXXVIII. Objicies. si motus celorum esset ab intrinseco, illis esset naturalis, five juxta inclinationem eorum naturalem; sed hoc est falsum, ergo, &c. Probat minor, quia, ut notat P. Poncius hic, locus quem hodie habet sol, non cedit ullâ ratione in emolumentum ipsius, ergo, &c.

LXXXIX. Resp. negando minorem, ad ejus probationem Resp. motum illum cedere in solis emolumentum, prout perfectio naturalis cedit in emolumentum sui subjecti.

lxxxx. Instabis, si motus ille esset ab intrinseco, esset vitalis: sed hoc est falsum, ergo, &c. Probatur minor, quia solus ille motus est vitalis, qui est indifferenter versus omnem partem, alioqui motus lapidis in centrum esset vitalis: motus autem celorum non est indifferenter versus omnem partem, sed ab Oriente in Occidentem tantum, ergo, &c.

LXXXXI. Resp. negando maiorem, ad ejus pro-
 bationem Resp. inprimis quod movetur circulari-
 ter merito censerī versus omnem partem moveri:
 deinde Resp. signum vitæ, non tantum esse moveri
 indifferenter versus omnem partem, sed moveri
 supra & infra ab intrinseco, in loco naturali; quod
 enim aliqui dicunt magnetem in centro moturum
 se ab intrinseco versus Meridiem & Septemtrio-
 nem: nec experientia, nec ratio suadet motum lo-
 calem magnetis fieri in loco naturali, licet fiat ad
 locum naturalem impressæ sibi ab extrinseco qua-
 litatis, ad eum ferè modum, quò acus nautica magne-
 te attrita movetur, sive quò fit fluxus & refluxus ma-
 ris: si tamen ita esset, putarem & illi animam con-
 cedere, ferè similem illi, quam Cœlis concedi-
 mus, ne pro motu isto ad Deum & Angelos re-
 currere oporteat.

D V B I V M VII.

An Cæli sint fluidi an solidi.

LXXXXII. **A** Nte Resolutionem
 Suppono 1°. solidum hîc accipi
 prout opponitur fluido, sive liquido, quomodo la-
 pis aëri, cristallum aquæ opponitur.

LXXXIII. Suppono 2°. dubium non procedere:
1°. de celo empyreo; quia, nec ab autoritate, nec
ab experientia de illius soliditate, aut fluiditate ul-
lum iudicium habetur: 2°. neque etiam de celo
aëreo, quia experientia docet esse fluidum.

LXXXIV. Suppono 3°. injustam esse censuram, quā soliditatem cœlorum affirmatores, oppositæ sententiæ auctores, ut temerarios & nulla ratione fultos, rejiciunt, cum fortè in ipsosmet eadem censura retorquenda sit, ut infra patebit. His suppositis, sit

R E S O L U T I O.

LXXXV. **D**ico, five cœlum planetarum, five firmamentum, est fluidū. sic nempe ut astra in illo moveantur, ut aves in aëre, in aqua pisces.

LX XXXVI. Probatur 1^a. auctoritate scripturæ I-
 saia 5°. *cæli sicut cera liquecent, quem locum 70. In-*
 terpreses exponunt *cælum sicut fumus firmatum est; de*
 qua interpretatione interrogatus S. Hieron. cur ita
 translatus

B b

translatum